

Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de President van de Algemene Rekenkamer
De heer drs. A.P. Visser
Postbus 20015
2500 EA Den Haag

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Regie Migratieketen

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Contactpersoon
T 070 370 79 11
F 070 370 79 00

Ons kenmerk
4176972

Uw kenmerk
22003509 R

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 7 september 2022

Onderwerp Bestuurlijke reactie rapport 'Toegevoegde waarde EU-subsidies in Nederland'

Geachte heer Visser,

Op 30 juni 2022 heeft u mij het conceptrapport 'Toegevoegde waarde EU subsidies in Nederland' in het kader van bestuurlijke wederhoor toegestuurd. Mijn bestuurlijke reactie is opgesteld mede namens de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

Op grond van uw onderzoek komt u in het conceptrapport tot aanbevelingen om de toegevoegde waarde van de EU-fondsen in Nederland te vergroten. In deze reactie zal ik, zoals u vraagt, ingaan op deze aanbevelingen in relatie tot het fonds voor Asiel, Migratie en Integratie (AMIF) en het Interne Veiligheidsfonds (ISF) die door mijn ministerie in gedeeld beheer met de Europese Commissie en in het bijzonder het Directorate-General for Migration and Home Affairs (DG HOME) worden uitgevoerd. Eerst wil ik echter kort ingaan op enkele bijzondere kenmerken van beide fondsen in vergelijking met de overige onderzochte fondsen uit uw onderzoek. Deze leiden er namelijk toe dat ik mij niet volledig in uw conclusie en aanbevelingen kan vinden.

U concludeert in uw conceptrapport dat het voor Nederland als geheel onzeker is of de EU-fondsen maximale toegevoegde waarde bieden. Daarbij richt u zich naar mijn mening op toegevoegde waarde in enge zin, namelijk de mate waarin met de verstrekte subsidiegelden activiteiten (output) zijn verricht (gericht op subsidiedoel) die zonder de subsidie niet (op die wijze) zouden zijn verricht, alsmede de mate waarin deze output heeft bijgedragen aan het bereiken van de subsidiedoelstelling en het verkleinen van het maatschappelijk probleem (outcome). De betrokken autoriteiten hebben echter ook oog voor het algemene Nederlandse belang. Met uitvoeringskosten die liggen tussen de 9 tot 12% van het beschikbare budget en met een gemiddelde uitputting van de fondsen van 80-90% is er tot op heden sprake geweest van een positieve businesscase en daarmee van toegevoegde waarde in financiële zin voor de lidstaat Nederland. Daarnaast geldt dat AMIF en ISF niet per se of primair gericht zijn op het oplossen van een 'maatschappelijk probleem' in Nederland. Belangrijke thema's zijn ook het ontwikkelen en doorvoeren van verbeteringen en het bevorderen van de samenwerking, solidariteit en uniformiteit binnen de EU en het ondersteunen

van de implementatie van EU-verordeningen. De toegevoegde waarde daarvan is naar mijn mening evident.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Regie Migratieketen

De fondsen AMIF en ISF bestaan pas sinds 2014 en kennen een aantal bijzondere kenmerken. Het rechtstreeks vergelijken van AMIF en ISF met fondsen die een geschiedenis van meerdere decennia kennen vraagt mijns inziens dan ook om een toelichting en nuancering die in het conceptrapport niet altijd terug te vinden is. Zo was er bij de voorlopers van AMIF en ISF nog sprake van jaarprogramma's, waardoor historische data om te gebruiken voor een eerste programmeerperiode van zeven jaar niet voor handen is. Bovendien bestaat AMIF niet alleen uit gelden die middels een subsidie aan Nederlandse organisaties kunnen worden verstrekt, maar omvat het AMIF programma 2014-2020 ook bijna € 100 mln. aan lumpsum bedragen om de solidariteit van lidstaten inzake hervestiging en relocatie van vluchtelingen te stimuleren en voor € 73,4 mln. aan subsidie voor zogenaamde Specifieke Acties (SA-projecten) die zijn geselecteerd en goedgekeurd door DG HOME zelf. Bij ISF zijn extra gelden (vaak geormerkt) beschikbaar gesteld aan overheidsinstanties om specifieke EU-verordeningen te implementeren. Ook qua verantwoording wijken AMIF en ISF af van andere fondsen. Zo kan er maar een keer per jaar een declaratie bij de Europese Commissie worden ingediend. Daarnaast kunnen bij AMIF en ISF uitbetaalde voorschotten aan projecten worden gedeclareerd, waarbij dat bij ESF en EFRO bijvoorbeeld alleen voor gerealiseerde kosten mogelijk is.

Datum
7 september 2022

Ons kenmerk
4176972

Bovenstaande bijzonderheden van AMIF en ISF (in vergelijking met de andere fondsen) komen naar mijn mening onvoldoende tot uiting in het conceptrapport. Hieronder ga ik in op uw vier aanbevelingen:

Aanbeveling 1

'Verbeter de onderbouwing van de inzet van de middelen voor de EU-fondsen met een goede probleemanalyse. Baseer accenten in het programma op deze analyse.'

Bij AMIF en ISF zijn de keuzes omtrent de inzet van middelen, conform verordening 514/2014, in een beleidsdialoog tussen DG HOME en de betrokken Nederlandse beleidsdirecties tot stand gekomen. Daarbij is rekening gehouden met specifieke aanbevelingen die DG HOME voor Nederland had verstrekt. Bij toekomstige inzet van middelen zal ik, daar waar opportuun, uw aanbeveling om hiervoor een probleemanalyse te verrichten conform het 'Integraal Afwegingskader voor beleid en regelgeving', onder de aandacht brengen.

Aanbeveling 2

'Voer de budgetverdeling over de onderdelen van het programma uit op basis van een inhoudelijke onderbouwing.'

AMIF en ISF bestaan sinds 2014 en pas vanaf dat jaar is sprake van zevenjarige subsidieprogramma's. Voorheen was sprake van 4 fondsen en van jaarprogramma's. Hierdoor zijn alle betrokken partijen op grond van de eerder genoemde beleidsdialoog voor de periode 2014-2020 tot een (deels) pragmatisch ingestoken verdeling van middelen gekomen. Ik kan mij vinden in deze aanbeveling en voor de periode 2021-2027 is hier ook invulling aan gegeven. Met de betrokken Nederlandse beleidsdirecties is onderzocht waar de 'noden' in Nederland het hoogst zijn ten aanzien van de beleidsdoelstellingen die de Europese Commissie en DG HOME in het bijzonder voor ogen heeft. De

budgetverdeling is in lijn met de aanbeveling op basis van een inhoudelijke onderbouwing tot stand gekomen.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Regie Migratieketen

Aanbeveling 3

'Overweeg om binnen de EU-programma's eigen (nationale) indicatoren op te stellen, die beter inzicht geven in de feitelijk behaalde resultaten.'

Datum
7 september 2022

Ons kenmerk
4176972

Ik kan mij deels vinden in deze aanbeveling. In Nederland is ervoor gekozen geen extra indicatoren toe te voegen aan AMIF en ISF 2014-2020, maar het te doen met de verplichte indicatoren uit de verordening om de lasten voor de subsidieontvanger niet te verzwaren ('gold plating'). Dit is ook in lijn met de aanbevelingen van DG HOME op dit vlak. Daar waar relevant zal ik deze aanbeveling in overweging nemen bij de toekomstige inzet van middelen, waarbij de betrokken instanties aandacht zullen blijven houden voor de administratieve lasten die eventuele aanvullende (nationale) indicatoren met zich mee kunnen brengen.

Aanbeveling 4

'Onderzoek in hoeverre de beoogde resultaten ook worden behaald, en ga na of deze resultaten ook bijdragen aan de fondsdoelstellingen. Zorg dat de inzichten uit onderzoek gebruikt worden bij tussentijdse aanpassingen van het programma in de lopende programmaperiode.'

Ik onderschrijf deze aanbeveling, maar plaats daarbij de kanttekening dat pas na afloop van de fondsperiode duidelijk wordt of beoogde resultaten zijn behaald en tot welke bijdrage aan de fondsdoelstellingen dit heeft geleid. In de fase van de programma's, waarin het onderzoek is uitgevoerd (m.n. 2021) was een derde van de projecten nog niet afgerond. Daarbij komt dat de programma's vanwege COVID-19 en de oorlog in Oekraïne zijn verlengd.

De minister van Justitie en Veiligheid,
mede namens de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

Dilan Yeşilgöz-Zegerius